

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้วิจัยขอแนะนำเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยมีการสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

1.1.1 เพื่อศึกษาบริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

1.1.2 เพื่อศึกษาความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

1.1.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

(1) นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในชุดวิชาของวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม โดยมีชุดวิชาลงทะเบียน 2 ชุดวิชา ได้แก่ ชุดวิชา 91420 การวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม (จำนวนนักศึกษาลงทะเบียน 232 คน) และ ชุดวิชา 91351 หลักการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม (จำนวนนักศึกษาลงทะเบียน 228 คน) โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้เลือกจากประชากรของนักศึกษาที่ลงทะเบียนชุดวิชา 91420 การวิจัยทางส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม จำนวน 232 คน เนื่องจากเป็นกลุ่มนักศึกษาที่ลงทะเบียนเดียวกับ ชุดวิชา 91351 หลักการบริหารการส่งเสริมและพัฒนากิจกรรม และมีจำนวนมากกว่า กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรทาโร่ ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้จำนวน 147 คน

(2) *นักศึกษาปริญญาโท* ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร รุ่น 21 และ 22 จำนวน 176 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

(3) *นักศึกษาปริญญาเอก* ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 15 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

2) *เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล* ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ตอนที่ 1 บริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ พฤติกรรมในการศึกษาทางไกล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกล

ตอนที่ 2 ความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ ความพร้อมส่วนบุคคล ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียน ปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกล

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อหลัก ความพร้อมของสื่อเสริม ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ และการบริการในการเรียนการสอน

3) *การเก็บรวบรวมข้อมูล* ผู้วิจัยได้ดำเนินการประสานงานกับตัวแทนนักศึกษาที่มีกลุ่มนักศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อชี้แจงรายละเอียดการวิจัย โดยสร้างผ่านระบบ google form ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลหลังสอบถามเสร็จ ช่วงระยะเวลาเก็บข้อมูลดำเนินการวิจัยตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2564 ถึงวันที่ 2 สิงหาคม 2565

4) *การวิเคราะห์ข้อมูล* ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

1) *ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง* ได้แก่ นักศึกษาปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนในชุดวิชาของวิชาเอกส่งเสริม และพัฒนากาเกษตร ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 5 คน นักศึกษาปริญญาโท ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร รุ่น 21 และ 22 จำนวน 5 คน และนักศึกษาปริญญาเอก ซึ่งเป็นนักศึกษาในหลักสูตรวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากาเกษตร จำนวน 5 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสนทนากลุ่ม ดังนี้

(1) ความพร้อมของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ ความพร้อมส่วนบุคคล ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียน และปัญหาและข้อเสนอแนะ

(2) ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ความพร้อมของสื่อหลัก ความพร้อมของสื่อเสริม ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ และการบริหารในการเรียนการสอน

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่มในเรื่องที่ผู้วิจัยต้องการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ชัดเจน ครบถ้วนตามประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้ได้ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งเป็นการสนทนาที่ไม่มีขอบเขตของคำถามที่แน่นอน เพื่อให้ผู้สนทนากลุ่มมีอิสระในการตอบคำถาม นอกจากนั้นในขณะที่มีการเก็บข้อมูลก็จะมี การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมเข้ามาช่วยเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

4) การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ สำหรับการสนทนากลุ่ม

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 บริบทของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

ผลการศึกษบริบทของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม สภาพเศรษฐกิจ พฤติกรรมในการศึกษาทางไกล การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกล สรุปได้ดังนี้

1) บริบทของนักศึกษาปริญญาตรี พบว่า

(1) สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 34.56 ปี มีสถานภาพโสด ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.44 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักอื่นๆ ได้แก่ พนักงานบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ และลูกจ้าง มีรายได้เฉลี่ย 182,219.82 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการลงทะเบียนเรียนของ มสธ. เฉลี่ย 7,942.37 บาทต่อปี

(2) พฤติกรรมในการศึกษาทางไกลของนักศึกษาปริญญาตรี ส่วนใหญ่ศึกษาจากแหล่งการศึกษาความรู้เดิม ได้รับความรู้เดิมจากเพื่อนร่วมงาน แหล่งการศึกษาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง มีแรงจูงใจในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ มีการได้รับข่าวสารจากเอกสารประชาสัมพันธ์/หนังสือเชิญ มีความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลเฉลี่ย 8.09 ครั้งต่อปี ช่วงเวลาในการศึกษาทางไกล เวลา 09.01-12.00 น.

(3) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญาตรี โดยสถานที่ในการรับรู้และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ส่วนใหญ่ใช้สถานที่ทำงาน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร

(4) การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ดังนี้

ก. *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเอง* ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความรู้ของตนเองในการใช้อุปกรณ์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.50) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.30) และ โทรศัพท์มือถือ (เน้นโทรศัพท์) (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความรู้ของตนเองในการใช้ชุดคำสั่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.34) รองลงมา เพชบุ๊กกลุ่มเกี่ยวกับ มสธ. (ค่าเฉลี่ย 4.29) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.24) ตามลำดับ

ข. *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถ* ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.47) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.35) และ โทรศัพท์มือถือ (เน้นโทรศัพท์) (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตาม ลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.30) รองลงมา เพชบุ๊กกลุ่มเกี่ยวกับ มสธ. (ค่าเฉลี่ย 4.29) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ

ค. *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม* ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.40) และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.39) รองลงมา ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ และเพชบุ๊กกลุ่มเกี่ยวกับ มสธ. (ค่าเฉลี่ย 4.32) เท่ากัน และแอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตามลำดับ

ง. *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์* ในการใช้ **อุปกรณ์** **ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่** พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความเป็นประโยชน์ในการใช้ อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ตโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.46) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.37) และเครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.32) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ในการใช้ **ชุดคำสั่ง** **ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่** พบว่า นักศึกษาปริญญาตรี มีความเป็นประโยชน์ในการใช้ ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.33) รองลงมา เฟซบุ๊กกลุ่มเกี่ยวกับ มสธ. (ค่าเฉลี่ย 4.27) และไลน์กลุ่ม สำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ตามลำดับ

2) *บริบทของนักศึกษาปริญญาโท* พบว่า

(1) *สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจ* ส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง มีอายุเฉลี่ย 34.29 ปี มีสถานภาพโสด ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 6.35 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ย 207,760.00 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการลงทะเบียน เรียนของ มสธ. เฉลี่ย 47,376.56 บาทต่อปี

(2) *พฤติกรรมในการศึกษาทางไกลของนักศึกษาปริญญาโท* ส่วนใหญ่ ศึกษาจากแหล่งความรู้เดิม ส่วนใหญ่ได้รับความรู้เดิมจากการศึกษาจากอินเทอร์เน็ต แหล่งการศึกษา ความรู้เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต มีแรงจูงใจในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ มีแรงจูงใจในการเพิ่มพูน ความรู้ทางวิชาการ มีการได้รับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ มีความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับการ ศึกษาทางไกลเฉลี่ย 10.50 ครั้งต่อปี ช่วงเวลาในการศึกษาทางไกล เวลา 18.01-20.00 น.

(3) *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษา ปริญญาโท* โดยสถานที่ในการรับรู้และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ส่วนใหญ่ใช้บ้านที่พักอาศัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบข้อมูลข่าวสาร

(4) *การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกลในยุค ปกติใหม่* ดังนี้

ก. *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการใช้อุปกรณ์ในการ ศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความรู้ของตนเองในการใช้อุปกรณ์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ตโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.57) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.56) และเครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.20) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการใช้ **ชุดคำสั่ง** **ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่** พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความรู้ของตนเองในการใช้ชุดคำสั่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่

ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.60) รองลงมา สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.50) และอีเมลส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 4.45) ตามลำดับ

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษา
ทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) และโน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.63) เท่ากัน รองลงมา เครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.37) และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (ค่าเฉลี่ย 4.27) ตามลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.54) รองลงมา สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.52) และอีเมลส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 4.45) ตามลำดับ

ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษา
ทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.75) รองลงมา โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.69) และเครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.36) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.64) รองลงมา แอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.60) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.54) ตามลำดับ

ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความเป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.75) รองลงมา โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.69) และเครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.36) ตามลำดับส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาโท มีความเป็นประโยชน์ในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.70) รองลงมา สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.67) และแอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.64) ตามลำดับ

3) *บริบทของนักศึกษาปริญญาเอก พบว่า*

(1) *สภาพทั่วไป สภาพทางสังคม และสภาพเศรษฐกิจ ส่วนใหญ่เป็น* เพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 37.26 ปี มีสถานภาพโสด ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.31 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ย 484,230.77 บาทต่อปี มีรายจ่ายจากการลงทะเบียนเรียนของ มสธ. เฉลี่ย 124,500.00 บาทต่อปี

(2) *พฤติกรรมในการศึกษาทางไกลของนักศึกษาปริญญาเอก ส่วนใหญ่* ศึกษาจากแหล่งการศึกษาความรู้เดิม ได้รับความรู้เดิมจากเพื่อนร่วมงาน แหล่งการศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากอินเทอร์เน็ต มีแรงจูงใจในการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ มีการได้รับข่าวสารจากสื่อสังคมออนไลน์ มีความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาทางไกลเฉลี่ย 12.09 ครั้งต่อปี ช่วงเวลาในการศึกษาทางไกล เวลา 18.01-20.00 น.

(3) *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาปริญญา* เอก โดยสถานที่ในการรับรู้และแลกเปลี่ยน เรียนรู้ส่วนใหญ่ใช้บ้านที่พักอาศัย มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ ข้อมูลข่าวสาร

(4) *การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกลในยุค* *ปกติใหม่* ดังนี้

ก. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการใช้อุปกรณ์ในการ *ศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความรู้ของตนเองในการใช้อุปกรณ์ฯ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) และโน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.87) เท่ากัน รองลงมา โทรศัพท์มือถือ (เน้นโทรศัพท์) และกล่องสำหรับการประชุม/สัมมนาออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.27) เท่ากัน และเครื่องขยายเสียง (ค่าเฉลี่ย 4.00) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ของตนเองในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความรู้ของตนเองในการใช้ชุดคำสั่งในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ และอีเมลส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 4.67) เท่ากัน รองลงมา แอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.47) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.40) ตามลำดับ

ข. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษา *ทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.73) รองลงมา โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.60) และคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ตามลำดับ ส่วนความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความสามารถในการใช้ชุดคำสั่งในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับ

ปานกลาง ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.73) รองลงมา อีเมลล์ส่วนตัว และแอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.53) เท่ากัน และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) และแอปพลิเคชันอื่นๆ อาทิ (ZOOM LOOM) (ค่าเฉลี่ย 4.33) เท่ากัน ตามลำดับ

ค. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.80) รองลงมา โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.73) คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ และกล่องสำหรับการประชุม/สัมมนาออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.13) เท่ากัน ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความเหมาะสมในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมา ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ แอปพลิเคชัน MS-Team และแอปพลิเคชันอื่นๆ อาทิ (ZOOM LOOM) (ค่าเฉลี่ย 4.60) เท่ากัน และอีเมลล์ส่วนตัว และ (ค่าเฉลี่ย 4.47) ตามลำดับ

ง. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความเป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.78) รองลงมา โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.76) และกล่องสำหรับการประชุม/สัมมนาออนไลน์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) ตามลำดับ ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์ในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษาปริญญาเอก มีความเป็นประโยชน์ในการใช้ชุดคำสั่งในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ แอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.80) เท่ากัน รองลงมา แอปพลิเคชันอื่นๆ อาทิ (ZOOM LOOM) (ค่าเฉลี่ย 4.73) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.67) ตามลำดับ

1.3.2 ความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

ผลการศึกษาความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ความพร้อมส่วนบุคคล ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียน และปัญหาและข้อเสนอแนะในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ สรุปได้ดังนี้

1) *ความพร้อมของนักศึกษาศรีในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า

(1) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมส่วนบุคคลของนักศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาศรีมีความพร้อมส่วนบุคคลในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการเปิด

ใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.04) และด้านความรักในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.98) ตามลำดับ

(2) *ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้ท่านศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.96) หน่วยงานที่ท่านสังกัดสนับสนุนให้ท่านศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.93) และท่านมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ และท่านมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมที่ใช้ในการ ศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.86) เท่ากัน ตามลำดับ

(3) *ปัญหาของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีมีปัญหาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.60) ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 3.49) และปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

2) *ความพร้อมของนักศึกษาปริญญาโทในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า

(1) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมส่วนบุคคลของนักศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีความพร้อมส่วนบุคคลในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ และด้านการมองอนาคตในแง่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.26) เท่ากัน และด้านความสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการเรียนและการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.21) ตามลำดับ

(2) *ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ครอบครัวของท่านสนับสนุนให้ท่านศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.33) ท่านมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมที่ใช้ในการ ศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.16) และท่านมีความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยีในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ตามลำดับ

(3) *ปัญหาของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาโทมีปัญหาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย

3.78) ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.24) และปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของหลักสูตร (ค่าเฉลี่ย 3.13) ตามลำดับ

3) *ความพร้อมของนักศึกษาปริญญาเอกในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า

(1) *ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมส่วนบุคคลของนักศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอกมีความพร้อมส่วนบุคคลในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.26) ด้านความสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการเรียน และในการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.37) และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 4.35) ตามลำดับ

(2) *ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอกมีความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมการเรียนในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ครอบครัวยุทธศาสตร์ของท่านสนับสนุนให้ท่านศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.53) ท่านสามารถแบ่งช่วงเวลาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ที่ไม่กระทบงาน (ค่าเฉลี่ย 4.40) และท่านมีเงินทุนพร้อมที่จะศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ (ค่าเฉลี่ย 4.33) ตามลำดับ

(3) *ปัญหาของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอกมีปัญหาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ประเด็น คือ ปัญหาเกี่ยวกับบริบทของนักศึกษา (ค่าเฉลี่ย 3.88)

1.3.3 *ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่*

ผลการศึกษาความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ประกอบด้วย ความพร้อมของสื่อหลัก ความพร้อมของสื่อเสริม ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร การเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ และการบริการในการเรียนการสอน สรุปได้ดังนี้

1) *ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษานิเทศศาสตร์* พบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์มีความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ความพร้อมของสื่อหลัก และความพร้อมของสื่อเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.96) เท่ากัน ความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร (ค่าเฉลี่ย 3.91) เท่ากัน ตามลำดับ

2) *ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษานิเทศศาสตร์โท* พบว่า นักศึกษานิเทศศาสตร์โทมีความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่

ความพร้อมของสื่อหลัก (ค่าเฉลี่ย 4.25) ความพร้อมในการบริการในการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.22) และความพร้อมในการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) ตามลำดับ

3) *ความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาปริญญาเอก* พบว่า นักศึกษาปริญญาเอกมีความพร้อมของหลักสูตรในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็นด้าน พบว่า อยู่ใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ความพร้อมในการบริการในการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.29) ความพร้อมของสื่อหลัก (ค่าเฉลี่ย 4.27) และความพร้อมในการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ (ค่าเฉลี่ย 4.23) ตามลำดับ

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ของนักศึกษาวิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ในประเด็นต่างๆ ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ทำงานและอาชีพหลัก ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.31 ปี โดยนักศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิตมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 9.44 ปี ส่วนนักศึกษาศิลปศาสตรโทและศิลปศาสตรเอกมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 6.35 ปี และ 12.13 ปี ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาควบคู่กับอาชีพหลัก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีงานประจำ โดยนักศึกษาศิลปศาสตรตรี ร้อยละ 34.7 เป็นพนักงานบริษัทเอกชน รัฐวิสาหกิจ ลูกจ้าง และร้อยละ 31.3 เป็นรับจ้าง ส่วนนักศึกษาศิลปศาสตรโทและศิลปศาสตรเอก ร้อยละ 60.0 และ 60.7 รับราชการ ซึ่งจากลักษณะอาชีพโดยทั่วไปของนักศึกษาจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ ในการทำงานประจำอยู่แล้ว ดังนั้น จึงอภิปรายได้ว่า นักศึกษาน่าจะมีความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ที่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อการศึกษา

2.2 ใช้จ่ายจากค่าเดินทางในการเรียนของ มสธ. ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีรายจ่ายจากค่าเดินทางในการเรียนของ มสธ. เฉลี่ย 9,471.68 บาท โดยนักศึกษาในระดับปริญญาตรี โท และเอก มีค่าใช้จ่ายจากค่าเดินทางในการเรียนของ มสธ. เฉลี่ย 2,092.68, 8,950.93 และ 17,371.43 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นค่าเดินทางที่นักศึกษาต้องจ่ายเพื่อการเดินทางมาสอบปลายภาคและติดต่อกับมหาวิทยาลัย หรือศูนย์วิทยบริการและชุมชนสัมพันธ์ในการลงทะเบียนต่างๆ นอกจากนั้นนักศึกษาในระดับปริญญาโท และเอกจะมีค่าใช้จ่ายการเดินทางเพิ่มขึ้นจากการเข้ามาสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้มที่มหาวิทยาลัย หรือศูนย์วิทยบริการและชุมชนสัมพันธ์ในแต่ละภูมิภาค ซึ่งค่าใช้จ่ายต่างๆ จะลดลงในการศึกษาในยุคปกติใหม่ เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้ปรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบออนไลน์มากขึ้น

โดยการจัดสอบแบบออนไลน์ และการสัมมนาเสริม สัมมนาเข้ม อบรมเข้มเสริมประสบการณ์
ทุกระดับชั้นแบบออนไลน์ผ่าน MS team (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2564ก)

2.3 พฤติกรรมในการศึกษาทางไกล จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 66.9
มีพฤติกรรมการศึกษาทางไกลจากแหล่งการศึกษาความรู้เดิม โดยศึกษาจากอินเทอร์เน็ต และร้อยละ
63.6 ศึกษาจากการศึกษาด้วยตนเอง ส่วนผลการศึกษาแหล่งการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมก็เป็นไปใน
ทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ร้อยละ 74.3 ศึกษาจากอินเทอร์เน็ต และร้อยละ 67.5 ศึกษาด้วยตนเอง
ซึ่งอภิปรายในประเด็นนี้ได้ว่า นักศึกษาน่าจะมีความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่โดยใช้
การศึกษาผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการสำรวจของ สำนักงานพัฒนาธุรกรรม
ทางอินเทอร์เน็ต (2564) ที่รายงานว่า ในยุคปกติใหม่ (New normal) หลังสถานการณ์ Covid-19
ประชาชนไทยที่การใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ย 12 ชั่วโมง 5 นาที โดยกลุ่ม Generation Z มีการใช้งานจาก
การเรียนออนไลน์สูงถึง 5 ชั่วโมง 23 นาที นอกจากนั้นพฤติกรรมการศึกษาด้วยตนเองยังสอดคล้อง
กับแนวคิดการศึกษาทางไกลปรัชญาการเรียนการสอนทางไกลที่เน้นการศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเอง
จากแหล่งความรู้และวิทยาการที่จัดในรูปฐานความรู้ผ่านสื่อประสมประเภทต่างๆ และแหล่ง
วิทยาการในชุมชนและสังคม (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2564ก)

2.4 แรงจูงใจในการศึกษาทางไกล จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาร้อยละ 88.2
มีแรงจูงใจในการศึกษาทางไกลเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ และ ร้อยละ 84.3 เพื่อเพื่อนำความรู้
ไปใช้ประโยชน์ในงาน แสดงให้เห็นว่า นักศึกษามีเป้าหมายในการเรียนรู้อย่างชัดเจนในการพัฒนา
ตนเองและการทำงาน ทั้งนี้ในการศึกษาของประเทศไทยในทุกๆระดับ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุริลักษณ์ รมิตนัย อมิตา หมดสงและ
โกมลณี เกตตะพันธ์ (2565, น. 1791) พบว่า แรงจูงใจเป็นสภาพที่กระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรม
อย่างใดอย่างหนึ่งออกมาในทิศทางที่ตนต้องการเพื่อไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนด เป็นแรงผลักดัน
ให้มนุษย์มีการเคลื่อนไหวไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ แรงจูงใจมีลักษณะสำคัญคือ ช่วยส่งเสริมให้ทำงาน
สำเร็จบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น ไม่ว่าจะเกิดสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่อาจกระทบกับ
การศึกษา หรือการปรับเปลี่ยนในยุคปกติใหม่ก็อาจไม่ส่งผลต่อความพร้อมของนักศึกษาที่ต้องการ
เรียนรู้และพัฒนาตนเอง

2.5 การได้รับข่าวสารในการศึกษาทางไกล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาได้รับข่าวสาร
ในการศึกษาทางไกล ร้อยละ 49.1 จากสื่อสังคมออนไลน์ รองลงมา ร้อยละ 31.4 จาก Internet
Website ของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้ในการศึกษาของประเทศไทยในทุกๆระดับ ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศ
และการสื่อสารมาใช้เป็นเครื่องมือทางการศึกษาในรูปแบบการให้บริการที่หลากหลาย เช่น เว็บไซต์
หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ อีเลิร์นนิ่ง เป็นต้น รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ถูกนำมาใช้เป็นสื่อกลางในการ
สื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน สื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ มีการพัฒนาและเปิดโอกาสให้ผู้ใช้ได้เข้ามา

มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์สื่อสังคมออนไลน์กันมากขึ้น (อรรถพล ทองวิทยาพรหม จ่านง วงษ์ชาชม และสุทิตา ซองเหล็กนอก, 2561, น. 82) แสดงให้เห็นว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งที่เป็นสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ต่างๆ เป็นสื่อที่มีความสำคัญในอนาคตที่ทางมสธ. และหลักสูตรจำเป็นต้องนำมาประยุกต์ใช้เพื่อใช้ในการสื่อสารประชาสัมพันธ์ต่างๆ เกี่ยวกับหลักสูตรให้นักศึกษาได้รับรู้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องใช้ทั้งสื่อสังคมออนไลน์และเว็บไซต์ เนื่องจากสื่อสังคมออนไลน์มีข้อดีในการช่วยทำให้เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ส่วนเว็บไซต์เป็นสื่อที่ช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล

2.7 ช่วงเวลาและสถานที่ในการศึกษาทางไกล ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 65.3 ใช้ช่วงเวลา 09.01-12.00 น. ในการศึกษาทางไกล ส่วนผลการศึกษาสถานที่ในการรับรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พบว่า นักศึกษาร้อยละ 76.9 ใช้สถานที่ทำงานในการรับรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษาทางไกล แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาใช้เวลาในการศึกษาทางไกลโดยทำควบคู่กับช่วงเวลาในการทำงาน โดยอาจอ่านเอกสารการสอนชุดวิชาหรือเปิดชมรายการ STOU channel ในช่วงเวลาทำงาน ซึ่งนักศึกษาพิจารณาว่าไม่กระทบกับการทำงานประจำ เพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งแตกต่างจากผลการศึกษาของนักศึกษาในระดับปริญญาโทและปริญญาเอก โดยร้อยละ 68.2 ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และ ร้อยละ 73.3 ของนักศึกษาระดับปริญญาเอก ใช้ช่วงเวลา 18.01-20.00 น. ซึ่งสอดคล้องกับช่วงเวลาที่เป็นช่วงเวลาที่ยอดนิยม (prime time) ในการชมรายการละคร ข่าวต่างๆ โดยวิกิพีเดียได้รายงานไว้ว่า ช่วงเวลาที่เป็นช่วงเวลาที่ยอดนิยมของประชากรไทย คือ ช่วงเวลา 19.00-22.30 น. (www.wikipedia.org) ทั้งนี้สถานที่ในการรับรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอกเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 97.2 และ 93.3 ตามลำดับ) โดยศึกษาทางไกลจากบ้านที่พักอาศัย จากผลการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาเป็นประเด็นในการอภิปรายเกี่ยวกับช่วงเวลาในการผลิตสื่อรายการสดต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยผลิตขึ้นเพื่อให้ตรงกับช่วงเวลาที่นักศึกษาเรียนรู้ เช่น เฟสบุ๊กไลฟ์ของสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ที่ต้องการสอนเสริมหรือตัวก่อนสอบให้กับนักศึกษา หรือ เฟสบุ๊กไลฟ์ของสำนักต่างๆ ที่ต้องการทำรายการสด (live) ให้ข้อมูลต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการการศึกษา เป็นต้น

2.8 การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ผลการศึกษาการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในส่วนของอุปกรณ์ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โทรศัพท์สมาร์ทโฟน (เน้นเชื่อมต่อเครือข่ายอินเทอร์เน็ต) (ค่าเฉลี่ย 4.65) โน้ตบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 4.58) ส่วนชุดคำสั่ง ได้แก่ อีเมลส่วนตัว (ค่าเฉลี่ย 4.45) และ สัญญาณอินเทอร์เน็ต (ที่ใช้ส่วนตัว) (ค่าเฉลี่ย 4.38) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญธัช วิภัติภูมิประเทศ (2559, น. 56) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สมาร์ทโฟนในชั้นเรียนเพื่อค้นหาข้อมูล ในขณะที่ทำกิจกรรมที่อาจารย์มอบหมาย และในบางครั้ง ได้นำสมาร์ทโฟนมาใช้เพื่อค้นหา เนื้อหาที่ไม่เข้าใจเพิ่มเติมในระหว่างเรียน เช่นเดียวกับ

เจริญ ภูวิจิตร (2560, น. 6) พบว่า เนื่องจากนักศึกษาใช้คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ แท็บเล็ต และ อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าสู่ห้องเรียนออนไลน์อยู่แล้ว ทรัพยากรที่ดีและง่ายที่สุดสำหรับพวกเขาก็คือ สิ่งที่อยู่บนโลกออนไลน์ ผู้สอน อาจต้องให้พวกเขาค้นหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องบนเว็บไซต์ต่างๆ แทนการอ้างอิงจากหนังสือตำรา อภิปรายได้ว่า นักศึกษาน่าจะมีความพร้อมในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ที่จำเป็น ต้องใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการช่วยอำนวยความสะดวกในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ อย่างไรก็ตาม ทางหลักสูตรจำเป็นต้องพิจารณาให้ครอบคลุมเท่าเทียมกับนักศึกษาทุกคนที่ลงทะเบียน เนื่องจากผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มได้เสนอว่า การใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ อาจมีปัญหากับกลุ่มนักศึกษาที่อยู่ห่างไกลในชนบทที่สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่ครอบคลุมและอาจมีปัญหาในการลงทุนซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เช่น โทรศัพท์สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น ที่ต้องนำมาใช้ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

2.9 ความพร้อมของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ความพร้อมส่วนบุคคลของนักศึกษาในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.16) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า ด้านการเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.26) ระดับมาก ได้แก่ ด้านการมองอนาคตในแง่ดี (ค่าเฉลี่ย 4.18) รองลงมา ด้านความสามารถใช้ทักษะพื้นฐานในการเรียนและการแก้ปัญหา (ค่าเฉลี่ย 4.17) ด้านความรักในการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.16) ด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 4.14) ด้านการมีความคิดรวบยอดในการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.13) ด้านความคิดริเริ่มในการเรียนรู้ และด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 4.12) ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมสธ. ที่ต้องการให้นักศึกษาปรับตัวได้ทันเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล โดยต้องการให้นักศึกษาสามารถยอมรับความเป็นจริงที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งเปิดรับการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ สามารถแสวงหาความรู้ ค้นหาคำตอบจากข้อสงสัย ผ่านการศึกษาด้วยตนเองอย่าง มีวิจรรย์ญาณเป็นระบบ และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการสื่อสาร นวัตกรรม และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสม และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สอดคล้องกับ ทวีพร ตรีผอง, พิมพ์ปวีณ์ มะณีวงศ์ และวิจิตรรัตน์ บุญทอง (2558 อ้างถึงใน ปฏิภาณ กิตตินันทวัฒน์, 2565, น. 17) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของความพร้อมสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) องค์ประกอบทางกายภาพ ได้แก่ การบรรลุนิติภาวะ ด้านร่างกายทั่วไป 2) องค์ประกอบด้านสติปัญญา ได้แก่ ความพร้อมด้านความสามารถในการรับรู้ความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล 3) องค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ประสบการณ์ด้านสังคม สภาพแวดล้อมรอบตัว 4) องค์ประกอบด้านอารมณ์ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพ ได้แก่ ความมั่นคงทางอารมณ์

2.10 ปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาในระดับปริญญาตรีในภาพรวมมีปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.45) ในขณะที่นักศึกษาในระดับปริญญาโทอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.24) นักศึกษาในระดับปริญญาเอกอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.56) ซึ่งประเด็นตัวแปรย่อยของความพร้อมของนักศึกษาประกอบไปด้วยความพร้อมส่วนบุคคล การแบ่งช่วงเวลาในการศึกษา เงินทุน ความสามารถในการใช้สื่อและเทคโนโลยี การมีเครื่องมือและอุปกรณ์พร้อมที่ใช้ในการศึกษา การสนับสนุนของหน่วยงาน และการสนับสนุนของครอบครัว ดังนั้น ในการออกแบบการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่จำเป็นต้องเข้าใจถึงบริบทความพร้อมของนักศึกษาปริญญาตรีที่อาจมีความพร้อมที่น้อยกว่านักศึกษาปริญญาโทและเอก เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทและเงื่อนไขต่างๆ ดังกล่าวสอดคล้องกับ ปฏิภาณ กิตตินันท์วัฒน์ (2565, น. 18) พบว่า ปัญหาของนักศึกษาแต่ละรายยังมีข้อจำกัดบางอย่าง เช่น ไม่มีอุปกรณ์รับสัญญาณสื่อการสอน หรือบางรายอาจไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้าน โดยนักศึกษาหลายคนที่เรียนรู้ด้วยตัวเองผ่านสื่อเสริมที่เกี่ยวกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ถือเป็นเรื่องใหม่จำเป็นต้องใช้เวลาในการปรับตัวให้เข้ารับรูปแบบการศึกษาในยุคปกติใหม่ การเตรียมอุปกรณ์ในพร้อมกับการเรียนรู้และการใช้ชีวิตที่ต้องเว้นระยะห่างจากคนอื่น (สุภาพร เทพยสุวรรณ 2563)

2.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อหลัก ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อหลักอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) ส่วนในระดับปริญญาโทและเอกอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.25 และ 4.27 ตามลำดับ) ซึ่งหากพิจารณาควบคู่กับผลการสนทนากลุ่มที่พบว่า นักศึกษาปริญญาตรีให้ความเห็นว่าเอกสารการสอนชุดวิชาซึ่งเป็นสื่อหลักในการศึกษานั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับช้า บางเล่มเย็บไม่ดี ขาดง่าย จึงมองว่าสื่อหลักอาจไม่มีความพร้อมมากนัก ประเด็นดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายเกี่ยวกับการบริหารการผลิตและปรับปรุงชุดวิชาให้ผู้เขียนหน่วยผลิตเอกสารการสอนประจำชุดวิชาให้ได้ตามแผนของมหาวิทยาลัย เพื่อส่งให้นักศึกษาได้ตามกำหนดเวลา อีกทั้งบรรณาธิการชุดวิชาควรควบคุมจำนวนหน้าในแต่ละหน่วยให้เป็นไปตามข้อกำหนดของมหาวิทยาลัยและประสานข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการฉีกขาดของเอกสารการสอนชุดวิชากับทางสำนักพิมพ์

2.12 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อเสริม ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของสื่อเสริมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.10) ซึ่งหากพิจารณาควบคู่กับผลการศึกษาความเป็นประโยชน์ในการใช้อุปกรณ์ฯ ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดหลายสื่อ อาทิ แอปพลิเคชัน MS-Team (ค่าเฉลี่ย 4.56) ไลน์กลุ่มสำหรับนักศึกษาและอาจารย์ (ค่าเฉลี่ย 4.59) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิภาณ กิตตินันท์วัฒน์ (2565, น. 20) พบว่า องค์ประกอบการเตรียม

ความพร้อมด้านเทคโนโลยีนั้น ควรบูรณาการแบบหลอมรวมสื่อระหว่างเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การแพร่กระจายภาพเสียงโดยดิจิทัล การเชื่อมต่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เข้าถึงได้ ทุกที่ ทุกเวลาและทุกอุปกรณ์การเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา ตลอดจนการติดตามประเมินผล จึงอภิปรายได้ว่า สื่อเสริมต่างๆ เป็นสื่อที่สำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนให้การศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่ประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม จำเป็นต้องพิจารณา ผลการศึกษาในบางสื่อที่ได้รับระดับปานกลาง ผลการศึกษาพบว่า การใช้วิทยุโทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.01) และวิทยุกระจายเสียง (ค่าเฉลี่ย 2.71) ซึ่งสื่อดังกล่าวเป็นสื่อที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในอดีต เช่น การสอนเสริมผ่านรายการโทรทัศน์ การจัดรายการวิทยุผ่านคลื่นระบบทั้ง FM และ AM เป็นต้น ในการนำสื่อดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

2.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพร้อมของการศึกษาจากแหล่งค้นคว้าและแหล่งวิทยากร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวเป็นมุมมองของนักศึกษาที่เกี่ยวกับความพร้อมของระบบต่างๆ เช่น การค้นข้อมูลจากสำนักบรรณสารสนเทศ หรือการใช้เครือข่ายสารสนเทศจากภายนอก มสธ. (VPN) ซึ่งการนำระบบต่างๆ ไปใช้ในการอำนวยความสะดวกในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่นั้น จำเป็นต้องสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และอธิบายถึงการเข้าถึงและการใช้งานของระบบต่างๆ ให้กับนักศึกษาอย่างทั่วถึง โดยคลังข้อมูลมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มีประโยชน์ในด้านการเป็นคลังจัดเก็บ สงวนรักษา เผยแพร่และให้บริการทรัพยากรสารสนเทศดิจิทัลที่เป็นระบบที่มีความยั่งยืนถาวร ที่สามารถเชื่อมโยงกับเครือข่ายทั่วโลกในการใช้และแลกเปลี่ยนทรัพยากรร่วมกัน เป็นองค์ความรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่สนองตอบภารกิจของมหาวิทยาลัยในด้านการเรียนการสอนในระบบ การศึกษาทางไกลและใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต (กัลยาณี ศุภดิษฐ์, 2559, น. 85) ดังเช่น ผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มที่ได้สรุปไว้ว่า นักศึกษามีความเห็นว่าเป็นระบบการค้นคว้าจากแหล่งวิทยากรต่างๆ ที่ทางมสธ. ได้ออกแบบไว้ดีมาก แต่ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าถึงแหล่งข้อมูลและเข้าใจการใช้งานในระบบดังกล่าว เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

2.14 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมปฏิสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.09) โดยนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอกมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดในประเด็นความพร้อมของการสัมมนาเสริมและสัมมนาเข้ม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสอนเสริมแบบออนไลน์ผ่าน MS team ที่ทางสำนักบัณฑิตศึกษา ได้ออกแบบ และทางหลักสูตรได้จัดกิจกรรมการสัมมนาเสริม/เข้มผ่านออนไลน์ไว้ประสบผลสำเร็จ อย่างไรก็ตาม ผลการสนทนากลุ่มได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการสัมมนาเสริม/เข้มผ่านออนไลน์อาจทำให้ขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักศึกษา รวมถึงนักศึกษาด้วยกันเอง ดังนั้น ทางหลักสูตรจึงควรออกแบบกิจกรรมผ่านออนไลน์ให้นักศึกษามีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ตลอดจนมสธ. อาจปรับ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนในบางภาคการศึกษา หรือการสัมมนาเข้ม ให้ปรับเป็นรูปแบบเผชิญหน้า เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานทั้งแบบออนไลน์และเผชิญหน้า ในปัจจุบันวิธีการจัดการเรียนรู้ในยุคปกติใหม่ การเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ ทั้งในไทยและต่างประเทศ เข้ามาปรับใช้ผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น ผ่านระบบจัดเก็บข้อมูลแบบคลาวด์ (Cloud storage) ด้วย Google Drive หรือ Microsoft OneDrive หรือ Microsoft Stream แล้วจำกัดสิทธิการเข้าถึง ผ่านระบบวิดีโอคอนเฟอเรนซ์ (Video Conference) ด้วย Microsoft Teams หรือ Google Meet การจัดเก็บข้อมูลและแลกเปลี่ยนไฟล์ข้อมูลกันด้วย Microsoft Office 365 หรือ Google Drive ทั้งนี้ ยังมีเครื่องมือและโปรแกรมต่าง ๆ อีกมากมายที่ถูกพัฒนาขึ้นและได้รับความนิยมในการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meeting, Google Hangout, Facebook Live หรือโปรแกรม Zoom เป็นต้น ซึ่งโปรแกรมเหล่านี้รองรับการสอนออนไลน์ และการสร้างห้องเรียนเสมือนจริง สามารถเลือกใช้งานตามความถนัดและตามความเหมาะสมของการเรียนการสอน (สมพร ปานดำ, 2563, น. 1-13)

2.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริการในการเรียนการสอน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) ซึ่งนักศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอกมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.22 และ 4.29 ตามลำดับ) แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาเล็งเห็นถึงศักยภาพความพร้อมของสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ รวมถึงสำนักต่างๆ ได้แก่ สำนักบริการการศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล สำนักเทคโนโลยีการศึกษา สำนักบัณฑิตศึกษา สำนักบรรณสารสนเทศ และสำนักวิชาการ ในการจัดการเรียนการสอนในยุคปกติใหม่ อย่างไรก็ตาม สาขาวิชา และสำนักต่างๆ จำเป็นต้องพิจารณาถึงประเด็นที่ต้องพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น จากการวิจัยของ ปฏิภาณ กิตตินันทวัฒน์ (2565, น. 19) พบว่า องค์ประกอบ การเตรียมความพร้อมด้านการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้ 1) เนื้อหาควรมีความพอประมาณ มีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรม มีความรู้ 2) การกำหนดวิธีการสอน เลือกระบบบริการสื่อสาร กิจกรรมการเรียนการสอน วัดและประเมินผลให้เหมาะสม 3) จัดการเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ที่มีคุณภาพ เชื่อมโยงกับความสนใจของนักศึกษา มีการประเมินผลเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา การช่วยเหลือ นักศึกษาที่มีความท้าทายในการเรียนรวมทั้งสุขภาพกายและใจ ควบคู่กับการเรียนรู้ด้านวิชาการ การจัดสรรทรัพยากรออนไลน์แก่นักศึกษาและครอบครัว ควบคู่กับทรัพยากรออนไลน์ ดังข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในหลายประเด็น อาทิ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ควรเตรียมความพร้อม ในการแบ่งอาจารย์ที่ปรึกษาในแต่ละภูมิภาค เพื่อให้ให้นักศึกษาได้ประสานงานกับสาขาวิชา ได้ง่ายขึ้น สำนักทะเบียนและวัดผลควรใช้การสอบแบบออนไลน์เพื่ออำนวยความสะดวกและลดภาระค่าใช้จ่ายแก่นักศึกษา สำนักบัณฑิตควรเพิ่มช่องทางการติดต่อแก่นักศึกษาให้ง่ายขึ้น สำนักบรรณสารสนเทศ

ควรประชาสัมพันธ์การเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ แก่นักศึกษา และออกแบบการเข้าถึงแหล่งข้อมูลต่างๆ ผ่านทางเว็บไซต์ให้ง่ายขึ้น เป็นต้น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

3.1.1 ด้านตัวนักศึกษา

1) นักศึกษาควรปรับตัว เรียนรู้ สถานการณ์ใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงในยุคปกติใหม่ ตลอดจนศึกษาการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปกติใหม่ เพื่อให้สามารถวางแผนการศึกษาของตนเองให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตนเองตั้งเป้าหมายไว้

2) นักศึกษาควรมีความพร้อมเกี่ยวกับอุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศ การเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ต ตลอดจนทักษะในการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ เหล่านั้น เพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาได้ง่ายขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาทางไกลในยุคปกติใหม่

3.1.2 ด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับบัณฑิตศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการผลิตและปรับปรุงเอกสารการสอน ประมวลสาระชุดวิชาให้ผลิตทันแล้วเสร็จตามกำหนดเวลา เพื่อส่งให้นักศึกษาได้ศึกษาตามเวลาที่กำหนด หรือควรพิจารณาจัดทำเป็น e-book ตลอดจนการออกแบบสื่อเสริม เช่น คลิปเสียง คลิปวิดีโอสั้นๆ รวมถึงการทำ Infographic เพื่อให้ให้นักศึกษามีช่องทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับยุคปกติใหม่

3.1.3 กิจกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้หลักสูตรออกแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละระดับ และแต่ละกิจกรรมโดยอาจใช้แบบผสมผสานทั้งแบบออนไลน์และเผชิญหน้า

3.1.4 ด้านกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์

1) กิจกรรมที่ควรจัดแบบเผชิญหน้า ได้แก่ การปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ และการอบรมประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อสร้างการรับรู้เกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนทางไกล และสร้างเครือข่ายระหว่างนักศึกษา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่สนับสนุน

2) กิจกรรมที่ควรจัดผสมผสานระหว่างออนไลน์และแบบเผชิญหน้า ได้แก่ การสอนเสริม การสัมมนาเสริม และการสัมมนาเข้ม โดยการสัมมนาเสริม การอบรมเข้มพิเศษประจำชุดวิชาอาจใช้ในรูปแบบออนไลน์ ซึ่งอาจารย์หรือวิทยากรกลุ่มควรปรับกลยุทธ์การสอนต่างๆ เพื่อให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจ และให้นักศึกษามีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น ส่วนการสัมมนาเข้มควรปรับ

เป็นรูปแบบเผชิญหน้าเพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียนและอาจารย์ผู้สอนมากขึ้น

3.1.5 ด้านการสนับสนุน

1) การให้คำปรึกษาทางวิชาการ การลงทะเบียน หน่วยงานต่างๆ ของมหาวิทยาลัย จัดให้มีการบริการนักศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักบัณฑิตศึกษา สำนักวิชาการ สำนักเทคโนโลยี การศึกษา สำนักทะเบียนและวัดผล ศูนย์วิทยบริการ และชุมชนสัมพันธ์ควรใช้รูปแบบทั้งเผชิญหน้า โดยการพบออกพบปะนักศึกษาในพื้นที่ ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำแก่นักศึกษาทั้งในระบบออนไลน์ โดยผ่านเว็บไซต์ หรือเฟสบุ๊คของหน่วยงาน ตลอดจนการจัดทำคลิปวิดีโอ สื่อ infographic ต่างๆ

2) การศึกษาจากค้นคว้าเพิ่มเติม สำนักบรรณสารควรมีการอบรมในการสืบค้นข้อมูล โดยทำในรูปแบบคลิปวิดีโอสั้นๆ และ Infographic

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาพึงพอใจและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลในยุคปกติใหม่ ของนักศึกษาที่มีบริบทความพร้อมที่แตกต่างกัน

3.2.2 ควรศึกษาการวิจัยการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทั้งสื่อหลักและสื่อเสริมที่สอดคล้องกับบริบทความพร้อมของนักศึกษา

